The background of the slide is a historical painting depicting an ancient Roman city. In the foreground, a river flows, with a small boat visible. The middle ground shows a large, multi-story building with a colonnade, possibly a forum or a public building. The background is filled with more buildings and a hazy sky, suggesting a vast cityscape. The overall style is that of a classical or romanticist painting.

**Криза
Римської республіки.
Реформи
братів Гракхів**

Бесіда за запитання

- 1. Який хронологічний період існування римської республіки називають “золотою добою”?**
- 2. Які джерела рабства існували в період Римської республіки?**

Історія Стародавнього Риму

Терміни та поняття

Раб – це людина, яка позбавлена всіх прав і є повною власністю господаря.

Рабовласник – це господарь рабів.

Захоплення полонених
під час війн

Захоплення піратами
людей
та продаж їх у рабство

*Як люди
потрапляли*

*Основні джерела
рабства*

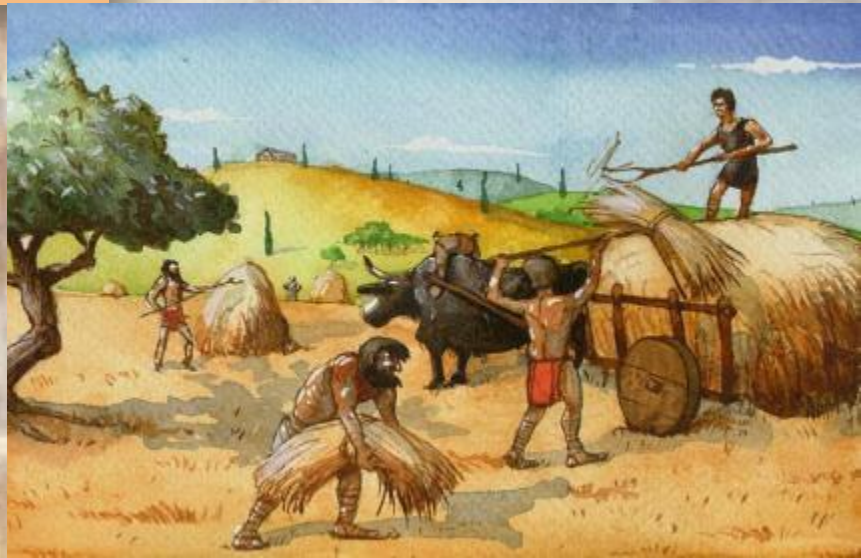
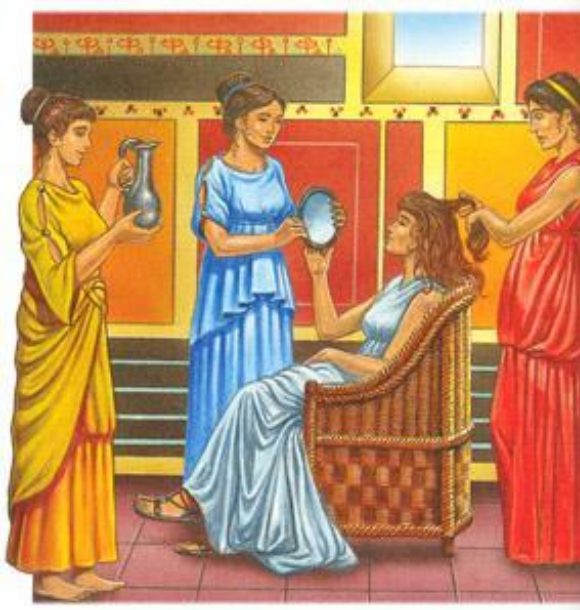

Потрапляння в рабство
населення провінцій за
несплату податків

Діти рабів
ставали рабами

Рабство у стародавньому Римі

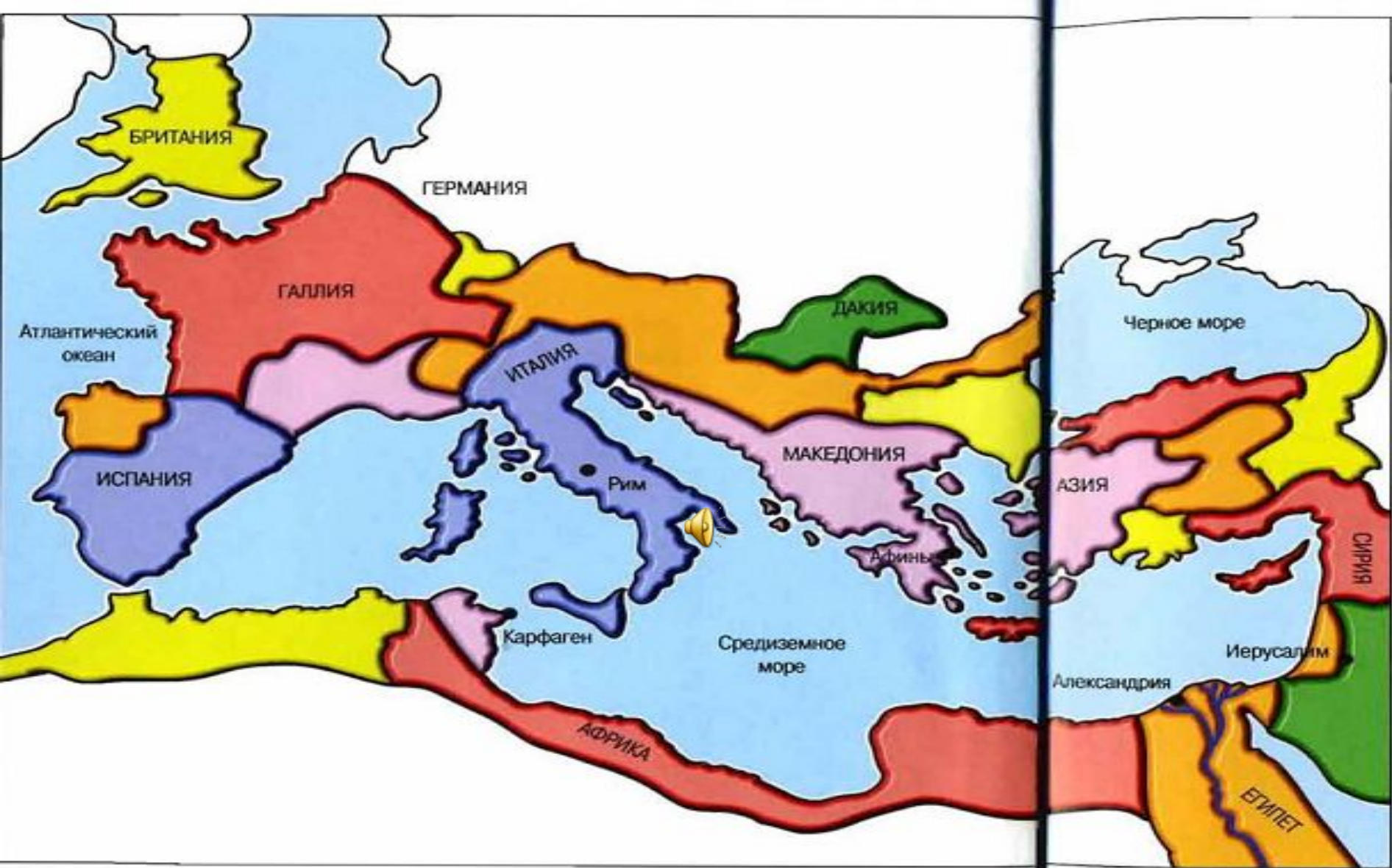
Запитання до класу

***Які землі були завойовані Римом
до II ст. до н.е.?***

Дата війни	Країна, із якою воював Рим	Результати й наслідки
200 – 196рр. до н.е.	Македонське царство	Македонський цар утратив панування над Грецією, відмовився від своїх володінь у Фракії, Малій Азії та островах Егейського моря
192 – 188рр. до н.е.	Сирійське царство	Військо Антіоха III Сирійського було розгромлене. За мирним договором він залишив малу Азію, землі якої передавалися союзникам Риму – Пергамському царству і Родосу
187 – 172рр. до н.е.	Македонське царство	Македонське царство перестало існувати. Над Македонією було встановлено римський протекторат. Зі 148р. до н.е. вона стала римською провінцією
146р. до н.е.	Міста Греції, об'єднані в Ахейський союз	У результаті розгрому Ахейського союзу його міста опинилися у підпорядкуванні римського намісника Македонії. У 27р. до н.е. Грецію було перетворено на римську провінцію Ахайя
137 – 133рр. до н.е.	Нумантійська війна з племенами кельтіберів в Іспанії	Боротьба кельтіберів за незалежність завершилася поразкою. У 133р. до н.е. Іспанія стала римською провінцією
133 – 129рр. до н.е.	Пергамське царство	Пергамське царство було завойовано римлянами, а його землі увійшли до складу нової римської провінції Азія

Территории, завоеванные Римом к

201 г. до н. э.

100 г. до н. э.

44 г. до н. э.

14 г. н. э.

96 г. н. э.

106 г. н. э.

A painting of ancient Rome, showing a cityscape with domes and arches, and a large crowd of people in the foreground. The scene is rendered in a classical style with warm tones.

План вивчення нового матеріалу

1. Причини кризи Римської республіки.
2. Реформи братів Гракхів.
3. Громадянська війна і диктатура Сулли

Причини кризи Римської республіки

Республіканський період (509 – 30рр. до н.е.) був добою становлення Риму як непереможного військово-політичного механізму, наповненою **безперервними війнами:**

спочатку **за підкорення італіків** – корінних мешканців Італії й сусідів **латинів,**

потім з Карфагеном **у серії Пунічних війн** за панування у Середземноморському басейні та створення наддержави після **підкорення Македонії та завоювання Греції**

(й разом початок широких запозичень з різних сфер давньогрецької культури),

нарешті, **боротьба між патриціями та плебеями,** криза республіканських політичних інституцій і згубні для Республіки **громадянські війни.**

Наслідки завойовницьких війн Риму

Зростання кількості рабів та використання їх праці призвели до розорення селян

Пограбування провінцій призвело до збільшення багатств у знаті

Приватизація землі – уся земля була віддана у приватні руки

Збільшення кількості рабів та бідняків призвело до повстань

Ослаблення влади республіки.
Ослаблення римської армії

Реформи братів Гракхів

Освічена частина римського суспільства розуміла, що в інтересах суспільства, боєздатності армії необхідно зробити кроки, які допомогли б поліпшити становище селян. Їх натхненником і главою став **Тиберій Гракх (163 – 133рр. до н.е.)**.

Постать в історії

Тиберій Гракх походив зі знатного плебейського роду. У юності воював під стінами Карфагена. Потім служив в Іспанії, де проявив себе розсудливим політиком у стосунках із місцевими племенами і гарним оратором. Він знав усі тяготи військової служби для селян і вбачав занепад військової могутності Риму в розоренні селян.

Римське суспільство

Навколо реформаторів почали об'єднуватися захисники інтересів народу – **популяри** (від латин. “популус” – народ). Багатії, які не бажали, щоб криза в суспільстві була подолана за їхній рахунок, групувалися навколо **оптиматів**.

Робота з документом

Із промови Тиберія Ґракха

Навіть дикі звірі мають свої нори і лігвища, і тільки ті, хто гине за Італію, не мають притулку і змушені разом зі своїми жінками і дітьми вести бродячий спосіб життя. Воєначальники обманюють солдатів, коли говорять їм, що вони віддають своє життя за батьківщину.

Вони воюють і гинуть заради розкоші і достатків інших. Цих воїнів називають “володарями всього світу”, а тим часом у них немає ні клаттика власної землі.

Запитання до документа

**Які аргументи для здійснення реформ наводить
Тиберій Гракх?**

Реформи братів Гракхів

Тиберій Гракх

народний трибун у 133р. до н.е.

- Обмеження земельного наділу – 250га на сім'ю
- Зайві землі викуплялися державою та передавалися біднякам
- Заборона на продаж землі
- Розподілити захоплені скарби пергамського царя Аттала серед плебса, щоб забезпечити тих, хто отримує землю, засобами для придбання сільськогосподарського реманенту

Гай Гракх

народний трибун у 123 – 122рр. до н.е.

- Прийнято закон про будівництво доріг в Італії давав можливість заробити міській бідноті й сприяв розвитку торговельних зв'язків
- Прийнято закон про продаж хліба за низькими цінами
- Переселення бідноти в колонії із земельним наділом за межами Італії
- Зрівняти всіх італійців у правах із римлянами
- Забезпечувати воїнів одягом за кошти держави й призивати на військову службу із 17 років
- Надання вершникам права обіймати посади суддів (раніше на це мали право лише сенатори)

Поразка реформ Гракхів розхитала ла зростання майнової нерівності,

законність у Римській республіці, прискоро- загострила суперечки в суспільстві

Реформи братів Гракхів

Прочитайте п.2 §47.

Дайте відповіді на запитання:

1. Чому назріла необхідність змін у земельній реформі?
2. Які реформи запропонував Тиберій Гракх? Хто був його супротивником?
3. Які закони провів Гай Гракх, коли став народним трибуном?
4. Чим закінчилися перетворення Гая Гракха?

Суспільно – політична боротьба в Римі.

Підсумки:

- Загострення відносин між рабами і рабовласниками, між багатими і бідними римлянами;
- Необхідність перетворень для зміцнення держави;
- Спроба забезпечити римську бідноту землею, дешевим хлібом та роботою;
- Римська знать пішла на відкрите порушення законів і знищила народних трибунів братів Гракхів;
- Поразка реформ братів Гракхів розхитала римську законність, прискорила зростання нерівності й загострила суперечності в суспільстві.

Римське суспільство в II – I ст. до н.е.

Прочитайте п.3 § 47.

Дайте відповіді на запитання:

1. Що дали завойовницькі війни багатим римлянам?
2. Як війни відобразилися на житті простих римлян?
3. Які зміни відбулися в римському суспільстві в II – I ст. до н.е.?
4. Що таке плебс?
5. Чому аристократи загравали з плебсом?

Бесіда за запитаннями

- 1. Які реформи намагалися здійснити брати Гракхи?**
- 2. Які зміни відбулися в римській армії після реформ Гая Марія?**
- 3. Коли була встановлена диктатура сулли? Чому Суллу називають диктатором?**
- 4. Чому сенатори виступали проти законів Гракхів, якщо вони сприяли відновленню боєздатності римської армії?**
- 5. Чи могли реформи братів Гракхів подолати кризу Римської республіки?**

ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

Сьогодні на уроці я

- дізнався (-лася)...**
- з'ясував (-ла)...**
- зрозумів(-ла)...**

A painting of a cityscape, likely Rome, featuring a large dome in the background and a bridge over a river in the foreground. The scene is rendered in a soft, painterly style with warm tones. The text "Дякую за увагу" is overlaid in the center.

Дякую за увагу